

Zneužívání informací v obchodním styku

V případě trestného činu zneužívání informací v obchodním styku je třeba vždy odlišovat úmysl obviněného opatřit sobě nebo jinému výhodu či prospěch, který je zákonným znakem skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák., jehož naplnění je nezbytným předpokladem pro spáchání uvedeného trestného činu, od skutečnosti, zda byl takovým činem prospěch opravdu získán.

V případě trestného činu zneužívání informací v obchodním styku je třeba vždy odlišovat úmysl obviněného opatřit sobě nebo jinému výhodu či prospěch, který je zákonným znakem skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák., jehož naplnění je nezbytným předpokladem pro spáchání uvedeného trestného činu, od skutečnosti, zda byl takovým činem prospěch opravdu získán, neboť získání prospěchu není znakem základní skutkové podstaty uvedeného trestného činu a není nezbytné pro vznik trestní odpovědnosti pachatele (prospěch velkého rozsahu je pouze znakem kvalifikované skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák.).

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 4 Tz 24/2002, ze dne 26.6.2002)

Nejvyšší soud České republiky projednal ve veřejném zasedání dne 26. června 2002 stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněného M. Š., proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 9. 2001, sp. zn. 6 To 33/01, v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 40 T 10/99, a podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2 a § 270 odst. 1 tr. ř. rozhodl tak, že rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 9. 2001, sp. zn. 6 To 33/01, byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1 a § 259 odst. 3 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, a tímto rozsudkem a v řízení mu předcházejícím dále v ustanoveních § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, v neprospěch obviněného M. Š. Nejvyšší soud České republiky napadený rozsudek zrušil, jakož i zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. 1. 2001, sp. zn. 40 T 10/99 a všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Nejvyšší soud České republiky přikázal městskému státnímu zástupci v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 19. 1. 2001, sp. zn. 40 T 10/99, byl obviněný M. Š. uznán vinným trestným činem zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, odst. 4 tr. zák., který měl spáchat tak, že dne 25. 10. 1996 jako statutární orgán - předseda představenstva obchodní společnosti I. a. s. se sídlem v P. 1, O., mající jako předmět podnikání obchodování s cennými papíry na základě rozhodnutí Ministerstva financí ČR čj. 102/50531/96 ze dne 23. 10. 1996 a jako společník obchodní společnosti Š. i. s. s. r. o. se sídlem v P. 1, O. (dále jen Š. s. r. o.), která byla zakladatelem a správcem uzavřených podílových fondů Š. f. d. - Š. s. r. o. a Š. f. r. - Š. s. r. o., na základě plné moci udělené mu jednateli Š. s. r. o. dne 25. 1. 1995, uzavřel za obě smluvní strany komisionářskou smlouvu, jež mu s ohledem na novelu zákona o investičních společnostech a fondech

č. [248/1992](#) Sb. účinnou od 1. 7. 1996, která stanovila povinnost investičních společností provádět obchody s cennými papíry výlučně prostřednictvím obchodníka s cennými papíry nebo makléře, umožnila v období od 25. 10. 1996 do 15. 11. 1996 uzavřít na základě výše uvedeného zmocnění od jednatelů Š. s. r. o. celkem 17 smluv o koupi cenných papírů obsahujících 31 jednostranně nevýhodných obchodních transakcí pro oba podílové fondy spravované Š. s. r. o., jejichž předmětem byl nákup a prodej cenných papírů – akcií různých emisí mimo organizovaný trh, přičemž takto podepsal na straně prodávající a současně i kupující celkem 17 smluv s obchodní společností Š. T. I. a. s. se sídlem v P. 1, O. (dále jen Š. a. s.), kde byl od 21. 5. 1996 předsedou představenstva, a dalších 14 smluv, kde smluvními stranami byly pouze oba podílové fondy, při nichž docházelo k realizaci tzv. spekulace na pokles ceny cenných papírů v neprospěch jednotlivých fondů, a to buď přímo v důsledku těchto smluv či ve spojitosti se smlouvami o koupi cenných papírů uzavřenými v období od 24. 11. 1995 do 30. 6. 1996, buď mezi obchodními společnostmi Š. T. I. – I. f. a. s. se sídlem v Praze 1 a jednotlivými podílovými fondy spravovanými Š. i. s. s. r. o., případně mezi těmito podílovými fondy mezi sebou navzájem, které rovněž podepsal jak za stranu prodávající, tak i kupující, a to jednak na základě výše uvedené plné moci, dané mu jednateli Š. s. r. o. dne 25. 1. 1995 a jednak na základě plné moci udělené mu předsedou a místopředsedou představenstva Š. T. I. – I. f. a. s. ze dne 6. 9. 1994, přičemž v důsledku veškerých těchto obchodních transakcí získala Š. T. I. a. s. (Š. a. s.) prospěch ve výši 13 244 835,20 Kč a znamenaly ztrátu pro oba podílové fondy, která činila u Š. d. f. – Š. s. r. o. částku 8 409 304,- Kč a u Š. f. r. – Š. s. r. o. částku 11 879 611,10 Kč, přičemž jednotlivé obchodní transakce realizoval následujícím způsobem:

1) Dne 31. 10. 1996 podepsal kupní smlouvu mezi Š. a. s. a Š. f. d. – Š. s. r. o. o prodeji akcií obchodní společnosti C. I. v objemu 4 320 ks akcií, kdy cena za jednu akcii představovala 117,26 Kč, přičemž uvedený fond týž den veškeré zakoupené akcie spolu s dalšími shodnými akciemi v objemu 6 000 ks, jež tento fond zakoupil do dalšího fondu Š. f. r. – Š. s. r. o. dne 24. 11. 1995 za částku 357,- Kč za jednu akcii, opětovně převedl na základě kupní smlouvy na Š. f. r. – Š. s. r. o. rovněž za částku 117,26 Kč za jednu akcii, přičemž dne 15. 11. 1996 fond uzavřel s Š. a. s. další kupní smlouvu, na jejímž základě prodal téměř veškeré takto získané akcie v objemu 10 310 ks, kde kupní cena za jednu akcii představovala částku 80,- Kč, takže v důsledku těchto obchodů utrpěl Š. f. d. – Š. s. r. o. ztrátu 384 150,60 Kč a naopak Š. a. s. tím, že dne 31. 10. 1996 odprodala 4 320 ks akcií za částku 117,26 Kč a zpětně nakoupila totéž množství za částku 80,- Kč za jednu akcii, získala s ohledem na tuto rozdílnou cenu prospěch ve výši 160 963,20 Kč.

2) Ve dnech 14. 5. 1996 a dne 13. 11. 1996 uzavřel za stranu prodávající i za stranu kupující smlouvy o prodeji cenných papírů, jejichž předmětem byly akcie společnosti Č. I., tím způsobem, že na základě kupní smlouvy ze dne 4. 11. 1996 prodal Š. f. d. – Š. s. r. o. akcie této společnosti v objemu 10 000 ks Š. f. r. – Š. s. r. o. za částku 980,- Kč za jednu akcii, když předtím celé toto množství uvedený fond odkoupil dne 14. 5. 1996 od Š. a. s. za částku 1 290,- Kč za jednu akcii, přičemž Š. f. r. – Š. s. r. o. veškeré takto získané akcie v množství 10 000 ks prodal na základě kupní smlouvy ze dne 13. 11. 1996 zpět Š. a. s. za částku 908,- Kč za jednu akcii, takže výsledkem těchto obchodních transakcí byla ztráta Š. f. d. – Š. s. r. o. ve výši 3 100 000,- Kč, Š. f. r. – Š. s. r. o. ztráta ve výši 720 000,- Kč a naopak Š. a. s. získala zpětným nákupem celého objemu akcií s ohledem na pokles kurzu při jejich prodeji prospěch ve výši 3 820 000,- Kč.

3) Dne 5. 11. 1996 podepsal kupní smlouvu mezi Š. a. s. a Š. f. r. – Š. s. r. o. o prodeji akcií obchodní společnosti Č. 2 I. v objemu 10 000 ks akcií, kde cena za jednu akcii představovala částku 800,- Kč, přičemž uvedený fond celý objem akcií vzápětí nato na základě kupní smlouvy ze dne 13. 11. 1996 v množství 10 000 ks prodal Š. f. d. – Š. s. r. o., kdy cena za akcii představovala částku 760,- Kč, čímž

došlo ke ztrátě Š. f. r. - Š. s. r. o. vzniklé rozdílnou cenou kurzů akcií ve výši 400 000,- Kč.

4) Dne 31. 10. 1996 podepsal kupní smlouvu mezi Š. a. s. a Š. f. r. - Š. s. r. o. o prodeji akcií obchodní společnosti H. F. I. CZ o objemu 4 894 ks akcií, kde cena za akcii činila 240,- Kč, ale týž fond celé množství spolu s dalšími shodnými akciemi, jež měl ve svém držení je na základě kupní smlouvy ze dne 11. 11. 1996, převedl na Š. f. d. - Š. s. r. o., kdy cena za akcii činila částku 171,- Kč, přičemž v důsledku poklesu akcií utrpěl Š. f. r. - Š. s. r. o. prodejem celkem 4 894 ks akcií ztrátu ve výši 337 686,- Kč.

5) Dne 10. 4. 1996 podepsal za Š. a. s. dvě kupní smlouvy, jejichž předmětem byl prodej akcií obchodní společnosti I. I. CZ, a to Š. f. r. - Š. s. r. o. v množství 15 000 ks akcií a Š. f. d. - Š. s. r. o. v množství 25 000 ks akcií, kdy cena za jednu akcii představovala částku 325,- Kč, přičemž posledně uvedený podílový fond těchto 25 000 ks akcií převedl na základě kupní smlouvy ze dne 29. 10. 1996 na Š. f. r. - Š. s. r. o., kdy kupní cena činila 305,- Kč za jednu akcii, takže Š. f. r. - Š. s. r. o. se stal majitelem akcií této obchodní společnosti v celkovém objemu 40 000 ks, které však obratem na základě kupní smlouvy ze dne 7. 11. 1996 prodal Š. a. s. v celém objemu, kdy cena za jednu akcii činila již pouhých 282,- Kč, a v důsledku těchto obchodních transakcí utrpěl Š. f. d. - Š. s. r. o. ztrátu 500 000,- Kč, Š. f. r. - Š. s. r. o. ztrátu ve výši 1 220 000,- Kč a Š. a. s. rozdílnou cenou akcií v době prodeje a zpětného nákupu získala prospěch ve výši 1 720 000,- Kč.

6) Dne 4. 11. 1996 podepsal kupní smlouvu mezi Š. a. s. a Š. f. d. - Š. s. r. o. o prodeji akcií obchodní společnosti J. V. I. CZ v objemu 16 000 ks akcií, kdy cena za jednu akcii představovala částku 326,- Kč, týž den však tento podílový fond převedl celý objem takto nakoupených akcií za shodnou částku za jednu akcii na Š. f. r. - Š. s. r. o., a to včetně dalšího počtu 6 000 ks akcií, které předtím Š. f. d. - Š. s. r. o. koupil na základě kupní smlouvy ze dne 23. 4. 1996 za částku 439,- Kč za jednu akcii v objemu 6 000 ks shodně od Š. a. s., takže Š. f. r. - Š. s. r. o. vlastnil celkový objem 22 000 ks akcií, které však na základě kupní smlouvy ze dne 15. 11. 1996 s Š. a. s. odprodal této společnosti, přičemž cena za jednu akcii byla pouze 266,- Kč, takže výsledkem těchto obchodních transakcí byla ztráta Š. f. d. - Š. s. r. o. ve výši 678 000,- Kč a Š. f. r. - Š. s. r. o. ve výši 1 320 000,- Kč a naopak Š. a. s. v důsledku rozdílného kurzu akcií v době prodeje a zpětného nákupu získala prospěch ve výši 1 998 000,- Kč.

7) Dne 25. 10. 1996 podepsal kupní smlouvu mezi Š. a. s. a Š. f. r. - Š. s. r. o. o prodeji akcií obchodní společnosti K. G. I. CZ v objemu 10 000 ks, kdy cena za jednu akcii byla 1 200,- Kč, celý objem akcií však uvedený podílový fond prodal krátce nato na základě kupní smlouvy ze dne 1. 11. 1996 Š. f. d. - Š. s. r. o. s cenou za jednu akcii ve výši 1 050,- Kč a v důsledku této transakce utrpěl Š. f. d. - Š. s. r. o. ztrátu ve výši 1 500 000,- Kč.

8) Dne 14. 11. 1996 podepsal kupní smlouvu mezi Š. f. r. - Š. s. r. o. a Š. f. d. - Š. s. r. o. o prodeji akcií obchodní společnosti K. M. I. CZ o objemu 50 000 ks akcií za částku 60,- Kč za jednu akcii, ačkoliv Š. f. r. - Š. s. r. o. shodný obsah akcií předtím na základě kupní smlouvy ze dne 30. 10. 1996 zakoupil za částku 80,33 Kč, takže v důsledku poklesu kurzu v době nákupu a prodeje vznikla Š. f. r. - Š. s. r. o. ztráta ve výši 1 016 500,- Kč.

9) Dne 31. 10. 1996 podepsal kupní smlouvu mezi Š. f. d. - Š. s. r. o. o prodeji akcií obchodní

společnosti M. u. s. I. CZ v objemu 10 114 ks, kdy cena za jednu akcii byla 338,- Kč, když Š. f. d. Š. s. r. o. získal již předtím celkem 7 919 ks akcií této společnosti na základě kupní smlouvy ze dne 30. 5. 1996 od Š. a. s. za částku 364,- Kč za jednu akcii, takže Š. f. r. - Š. s. r. o. vlastnil k 31. 10. 1996 celkem 10 114 ks akcií, které však na základě kupní smlouvy ze dne 15. 11. 1996 převedl Š. a. s., kde však cena za jednu akcii činila pouhých 252,- Kč, takže výsledkem těchto obchodních transakcí byla ztráta Š. f. d. - Š. s. r. o. ve výši 205 894,- Kč, Š. f. r. - Š. s. r. o. ve výši 869 804,- Kč a Š. a. s. získala v důsledku rozdílného kurzu v době prodeje 7 919 ks akcií za jejich zpětného nákupu prospěch ve výši 886 928,- Kč.

10) Dne 31. 10. 1996 podepsal kupní smlouvu mezi Š. a. s. a Š. f. d. - Š. s. r. o. o prodeji akcií obchodní společnosti P. I. CZ v objemu 4 644 ks akcií za částku 890,- Kč za jednu akcii, které uvedený fond však ještě týž den převedl v celém množství a za stejnou cenu za jednu akcii spolu s dalšími 3 000 ks akcií, které získal od Š. a. s. na základě kupní smlouvy ze dne 25. 3. 1996 v množství 3 000 ks s cenou za jednu akcii ve výši 1 335,- Kč, na Š. a. s., na základě kupní smlouvy ze dne 13. 11. 1996 s kupní cenou za jednu akcii ve výši 564,- Kč, takže výsledkem těchto transakcí byla ztráta Š. f. d. - Š. s. r. o. ve výši 1 335 000,- Kč, Š. f. r. - Š. s. r. o. ve výši 2 491 944,- Kč a naopak Š. a. s. v důsledku různého kurzu akcií v době prodeje ve dnech 25. 3. 1996 a 31. 10. 1996 a nákupu dne 13. 11. 1996 získal prospěch ve výši 3 826 940,- Kč.

11) Dne 31. 10. 1996 podepsal kupní smlouvu mezi Š. f. d. - Š. s. r. o. a Š. f. r. - Š. s. r. o. o prodeji akcií obchodní společnosti P. I. CZ o objemu 8 500 ks akcií za částku 208,- Kč za jednu akcii, přičemž část těchto akcií v množství 2 000 ks získal Š. f. d. - Š. s. r. o. předtím na základě kupní smlouvy ze dne 11. 1. 1996 od Š. a. s. za částku 560,- Kč za jednu akcii, a na základě kupní smlouvy ze dne 15. 11. 1996 prodal Š. f. r. - Š. s. r. o. společnosti Š. a. s. celé množství 8 500 ks akcií, kdy však cena za jednu akcii představovala částku pouze 144,- Kč, takže výsledkem těchto transakcí byla ztráta Š. f. d. - Š. s. r. o. ve výši 1 152 000,- Kč, Š. f. r. - Š. s. r. o. ve výši 544 000,- Kč a naopak Š. a. s. zpětným odkupem 2 000 ks akcií této společnosti za nižší cenu než byla v době prodeje získala prospěch ve výši 832 000,- Kč.

12) Dne 31. 10. 1996 podepsal kupní smlouvu mezi Š. a. s. a Š. f. r. - Š. s. r. o. o prodeji akcií obchodní společnosti S. p. ch. a h. v. I. CZ v objemu 10 735 ks, kdy cena za jednu akcii činila částku 180,50 Kč, přičemž tento fond vzápětí nato dne 14. 11. 1996 prodal celý objem akcií za částku 139,- Kč za jednu akcii Š. f. d. - Š. s. r. o., a v důsledku této transakce, kdy cena akcie představovala toliko částku 139,- Kč, utrpěl Š. f. r. - Š. s. r. o. ztrátu ve výši 445 502,50 Kč.

13) Dne 31. 10. 1996 podepsal kupní smlouvu mezi Š. a. s. a Š. f. r. - Š. s. r. o. o prodeji akcií obchodní společnosti T. Ú. nad L. I. CZ v objemu 6 572 ks akcií, kdy cena za jednu akcii představovala částku 312,- Kč, přičemž tento fond vzápětí nato kupní smlouvou ze dne 8. 11. 1996 celý objem akcií prodal Š. f. d. - Š. s. r. o. za částku pouze 270,- Kč za jednu akcii, v důsledku této obchodní transakce utrpěl Š. f. r. - Š. s. r. o. ztrátu ve výši 276 024,- Kč.

14) Dne 31. 10. 1996 podepsal kupní smlouvu mezi Š. f. d. - Š. s. r. o. a Š. f. r. - Š. s. r. o. o prodeji akcií obchodní společnosti V. p. I. CZ v objemu 6 000 ks akcií, kdy cena za jednu akcii představovala částku 274,- Kč, a vzápětí nato dne 15. 11. 1996 podepsal další kupní smlouvu, na základě které Š. f. r. - Š. s. r. o. prodal celé množství akcií Š. a. s. za částku 215,- Kč za jednu akcii, v důsledku toho utrpěl Š. f. r. - Š. s. r. o. ztrátu ve výši 354 000,- Kč.

Za to byl obviněný M. Š. odsouzen podle § 128 odst. 4 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 5 let a 6 měsíců, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do věznice s dozorem. Podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce člena statutárního orgánu obchodní společnosti na dobu 5 let.

Proti tomuto rozsudku podali odvolání obviněný M. Š. a městský státní zástupce v Praze, který podal odvolání pouze do výroku o trestu.

Rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 9. 2001, sp. zn. 6 To 33/01, byl z podnětu odvolání městského státního zástupce v Praze a obviněného M. Š. napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušen v celém rozsahu podle § 258 odst. 1 písm. b), e) tr. ř. a za splnění podmínky uvedené v § 259 odst. 3 tr. ř. bylo znovu rozhodnuto tak, že obviněný M. Š. byl opětovně uznán vinným trestným činem zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, odst. 4 tr. zák. na témže skutkovém podkladě jako v napadeném rozsudku soudu I. stupně (s jedinou výjimkou - konstatováním, že novela zákona o investičních společnostech a fondech č. [151/1996](#) Sb. stanovila, že po její účinnosti dnem 1. 7. 1996 mohou investiční společnosti a fondy vykonávat podnikatelskou činnost pouze za pomoci makléře). Za to byl obviněnému M. Š. uložen podle § 128 odst. 4 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání 5 roků, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do věznice s dozorem. Podle § 49 odst. 1, § 50 odst. 1 tr. zák. mu byl dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce člena statutárního orgánu obchodní společnosti na dobu 3 roků.

Proti tomuto rozsudku podal ministr spravedlnosti České republiky stížnost pro porušení zákona ve prospěch obviněného M. Š. Vytkl v ní porušení zákona v ustanoveních § 254 odst. 1, § 259 odst. 3 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, v souvislosti s ustanovením § 128 odst. 2, odst. 4 tr. zák.

Ve stížnosti pro porušení zákona poukázal ministr spravedlnosti České republiky mimo jiné na to, že v řízení, které předcházelo vyhlášení rozsudků nalézacího i odvolacího soudu, došlo k závažným procesním pochybením při opatřování znaleckého posudku, provádění důkazu znaleckým posudkem a výslechem znalce a dále při odstraňování pochybností o správnosti a úplnosti znaleckého úkonu. Před zahájením trestního stíhání rozhodl vyšetřovatel o přibrání znalce k podání znaleckého posudku z oboru ekonomika, ceny a odhady, se zaměřením na cenné papíry a obchodování s nimi, ačkoliv se nejednalo o neodkladný nebo neopakovatelný úkon ve smyslu § 160 odst. 2 tr. ř. Ačkoliv tento důkazní prostředek má pro posouzení skutkových okolností zásadní význam, z průběhu dokazování v této trestní věci je zřejmé, že znalec pro vypracování znaleckého posudku neměl všechny potřebné a dostupné podklady a sám s vědomím neúplnosti a nesprávnosti znaleckého posudku k němu v průběhu řízení vypracoval několik dodatků, v nichž mění s pouhým odkazem na předchozí nesprávnost závěry, k nimž předtím dospěl. Již tato samotná skutečnost vyvolává vážné pochybnosti o úplnosti a správnosti znaleckého posudku, nehledě na to, že znalec se v něm i v jeho doplňcích vždy zaměřuje na formulaci závěru, bez toho, že by předtím podrobným a přezkoumatelným způsobem popsal, jak k němu dospěl. Uvedené pochybnosti umocňuje skutečnost, že v průběhu trestního stíhání obhajoba předložila několik znaleckých posudků od 8 osob, které vrchní soud následně (byť procesně zcela vadným způsobem) přibral jako znalce a provedl důkaz jejich výslechem. Závěry těchto znaleckých posudků jsou v některých směrech zásadního významu pro dokázání zákonných znaků žalovaného trestného činu zcela odlišné od závěrů znaleckého posudku znalce přibraného vyšetřovatelem. Za této situace nalézací ani odvolací soud nepostupovaly způsobem, který jim ukládá § 109 a 110 tr. ř. Naopak, znalec přibraný před zahájením trestního stíhání byl neformálně požádán o posouzení ostatních znaleckých posudků a o vyjádření k nim. Jeho

další z mnoha doplňků znaleckého posudku však nelze považovat za vysvětlení, které by se ve smyslu § 109 tr. ř. mělo vztahovat k jeho znaleckému úkonu, již vůbec tím nedošlo k odstranění pochybností o správnosti a úplnosti znaleckého posudku. Za situace, kdy mezi znaleckými posudky jsou natolik zásadní odlišnosti při posuzování skutečností významných pro posouzení věci, byl plně na místě postup podle § 110 odst. 1 tr. ř., tedy vyžádání posudku ústavu k přezkoumání posudků podaných znalci. Zcela zřejmé pochybnosti ovšem vyvolává i popis skutku ve výroku o vině, který vzal za bezpečně prokázaný Vrchní soud v Praze. Nejde jen o to, že skutková zjištění ve výroku napadeného rozsudku obsahují několik zcela evidentních nesprávností, které nemají oporu v provedených důkazech a které jsou naprosto zřejmé. Do popisu skutku, kterým měl obviněný spáchat trestný čin podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák., je zařazena řada jednání, které patrně podle právního názoru odvolacího soudu mají tvořit dílčí útoky pokračujícího trestného činu, ačkoliv vznikají vážné pochybnosti, zda vykazují všechny znaky shora uvedeného trestného činu, tj. především zákonem vyjádřenou pohnutku jednání pachatele opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch. V popisu jednání pod body 2, 4, 7, 8, 12 - 14 výroku napadeného rozsudku není uvedeno, že by k takovému výsledku vedly nebo že by se alespoň obviněný o dosažení tohoto stavu pokoušel. V odůvodnění rozsudku je pouze konstatováno, že „při posuzování, zda obžalovaný jednal úmyslně, je nutno vycházet ze způsobu prodeje a nákupu cenných papírů, předmětných akcií.“ Za situace, kdy obviněný v průběhu trestního stíhání využil svého práva nevypovídat a kdy se provedenými důkazy nepodařilo dostatečným způsobem objasnit důvody, pro které byly uzavírány smlouvy popsané ve výše uvedených bodech, odvolací soud pochybil, když nevyhověl návrhům na doplnění dokazování výslechy svědků, kteří byli tomuto jednání účastni, postupovali podle pokynů obviněného a mohli se tedy k jejich důvodům vyjádřit. Řízení v předmětné trestní věci zůstalo v důsledku uvedených procesních pochybení neúplné, skutková zjištění uvedená v rozsudku dílem neodpovídají provedeným důkazům, dílem jsou zřejmě nesprávná a z napadeného rozsudku a jeho odůvodnění vyplývá, že soud se ani náležitě nevypořádal se svojí zákonnou povinností v případě, že odsuzuje obviněného, dokázat všechny zákonné znaky trestného činu, kterým jej uznává vinným.

V závěru stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil porušení zákona ve vytykaném směru, aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek i rozsudek soudu I. stupně, jakož i obsahově navazující rozhodnutí, a dále aby postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud České republiky podle § 267 odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost výroků napadeného rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a shledal, že stížnost pro porušení zákona je důvodná.

Je nutno přisvědčit námitce uvedené ve stížnosti pro porušení zákona, že před zahájením trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. ř., účinného do 31. 12. 2001, rozhodl vyšetřovatel o přibrání znalce Ing. I. S. z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady se zvláštní specializací cenných papírů a obchodování s nimi a tento znalec vypracoval znalecký posudek, ačkoliv se nejednalo o neodkladný nebo neopakovatelný úkon podle § 160 odst. 2, odst. 4 tr. ř., účinného do 31. 12. 2001. Takto opatřený znalecký posudek by nemohl sloužit jako důkaz v posuzovaném trestním řízení. Po zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. ř., účinného do 31. 12. 2001, však vyšetřovatel nově přibral téhož znalce Ing. I. S. k vypracování znaleckého posudku. Ing. S. podal znalecký posudek, v němž potvrdil, že trvá na výsledcích předchozího znaleckého posudku. Ke znaleckému posudku byl tento znalec po poučení podle § 106 tr. ř. vyslechnut za účasti obhájce v přípravném řízení a následně i při hlavním líčení. Takový postup je v souladu s trestním řádem. Pokud stěžovatel vyvozuje nesprávnost

a neúplnost tohoto znaleckého posudku ze skutečností, že znalec Ing. I. S. neměl k vypracování znaleckého posudku všechny potřebné a dostupné podklady a byl nucen vypracovat několik dodatků znaleckého posudku, pak tento závěr nemá oporu v provedeném dokazování. Znalec Ing. I. S. vypracoval celkem 2 dodatky znaleckého posudku a rozbor znaleckých posudků ve věci odvolání, přičemž druhý dodatek znaleckého posudku a rozbor znaleckých posudků ve věci odvolání byly vypracovány jako vyjádření - vysvětlení znalce podle § 109 tr. ř. ke znaleckým posudkům a dalším důkazům předloženým obhajobou v rámci řízení před soudem I. stupně a před odvolacím soudem. První dodatek znaleckého posudku napravil početní pochybení ve znaleckém posudku. V tomto směru tedy k porušení zákona v trestním řízení nedošlo.

Jiná situace však nastala v řízení před odvolacím soudem, kde obhajoba předložila celkem šest posudků vypracovaných znalci z oboru ekonomika na podporu argumentů použitých v odvolání proti rozsudku soudu I. stupně. Z těchto důvodů obhajoba předložila posudek daňového poradce společnosti B. T. s. r. o. Chtěl-li odvolací soud provést důkaz těmito posudky jako důkazem znaleckým (s výjimkou posudku daňového poradce), musel nejprve znalce poučit podle § 106 tr. ř. a pak je k posudku vyslechnout podle § 108 tr. ř. Odvolací soud však v posuzovaném případě znalce nepoučil podle § 106 tr. ř., nýbrž podle § 175 tr. ř. Měl zřejmě v úmyslu poučit je podle § 175 tr. zák. - trestný čin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku. Avšak ani takové poučení - upozornění na trestněprávní následky nepravdivého znaleckého posudku není postačující, neboť poučení podle § 106 tr. ř. obsahuje širší poučení - oznámit skutečnosti, pro které by byl jako znalec vyloučen, následky nedostavení se na předvolání, poučení o významu znaleckého posudku.

Za nejzávažnější pochybení odvolacího soudu považuje Nejvyšší soud skutečnost, že ve veřejném zasedání, v němž bylo projednáváno odvolání obviněného M. Š., nebyl vůbec proveden důkaz těmito znaleckými posudky předloženými obhajobou. Samotným vyjádřením znalce, kterým se odvolává na znalecký posudek a jej stvrzuje, ještě není proveden důkaz znaleckým posudkem. Z takového vyjádření není zřejmé, co je obsahem posudku a jaké závěry znalec stvrzuje. Je proto v takovém případě třeba, aby soud vyzval znalce, aby posudek přednesl, popř. není-li to možné, aby byl znalecký posudek přečten (srov. č. [13/2000](#) Sb. rozh. trest.). Vrchní soud v Praze ve veřejném zasedání konaném 24. a 25. 9. 2001 nevyzval znalce, kteří vypracovali 6 zmíněných posudků, aby posudky přednesli, ani tyto posudky nebyly přečteny. Někteří znalci (např. RNDr. J. K.) pouze odkázali na znalecký posudek, někteří (např. Ing. V. P.) doplňovali znalecký posudek, někteří jen odpovídali na dotazy (např. Ing. I. R.). U znalců Ing. D. H. a Doc. Ing. J. L., CSc. bylo ve veřejném zasedání protokolováno, že uvádí jako v písemně podaném znaleckém posudku. Ani z takového vyjádření znalců není zřejmé, co konkrétního uvedli ze znaleckého posudku, zda přednesli celý obsah znaleckého posudku, zda uvedli všechny závěry znaleckého posudku. Nezbývá tedy než v případě šesti znaleckých posudků z oboru ekonomika, které byly předloženy obhajobou v rámci odvolacího řízení na podporu argumentů užitých v odvolání obviněného M. Š. proti rozsudku soudu I. stupně a proti závěrům znalce Ing. I. S., uzavřít, že důkaz těmito znaleckými posudky nebyl proveden. Nebyla tedy všemi dosažitelnými důkazy prověřena a následně pak případně vyvrácena obhajoba obviněného M. Š. týkající se nenaplnění znaků skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, odst. 4 tr. zák. V tomto rozsahu pak nebyl zjištěn skutkový stav věci podle § 2 odst. 5 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí soudu. V souladu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. ř. ani nebyly hodnoceny provedené důkazy podle vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Stížnost pro porušení zákona dále namítá, že zcela zřejmé pochybnosti vyvolává i popis skutku ve

výroku o vině, který vzal za prokázaný Vrchní soud v Praze. Podle stížnosti skutková zjištění ve výroku napadeného rozsudku obsahují několik zcela evidentních nesprávností, které nemají oporu v provedených důkazech (tato výtka je zcela oprávněná), a zejména pak jsou do popisu skutku, kterým měl obviněný Š. spáchat trestný čin podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák., zařazena jednání, a to jednání pod body 2, 4, 7, 8, 12 - 14 výroku napadeného rozsudku, která patrně podle právního názoru odvolacího soudu mají tvořit dílčí útoky pokračujícího trestného činu, ačkoliv vznikají vážné pochybnosti, zda vykazují všechny znaky uvedeného trestného činu, tj. především zákonem vyjádřenou pohnutku jednání pachatele opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch. V této souvislosti stížnost dále dovozuje, že za situace, kdy obviněný Š. v průběhu trestního stíhání využil svého práva nevypovídat a kdy se provedenými důkazy nepodařilo dostatečným způsobem objasnit důvody, pro které byly uzavírány smlouvy popsané ve výše uvedených bodech, odvolací soud pochybil, když nevyhověl návrhům na doplnění dokazování výslechy svědků, kteří byli tomuto jednání účastni, postupovali podle pokynů obviněného a mohli se tedy k jejich důvodům vyjádřit.

Uvedenou námitku stížnosti pro porušení zákona považuje Nejvyšší soud za důvodnou. Podle § 128 odst. 2 tr. zák. spáchá trestný čin zneužívání informací v obchodním styku ten, kdo jako pracovník, člen orgánu, společník, podnikatel nebo účastník na podnikání dvou nebo více podniků nebo organizací se stejným nebo podobným předmětem činnosti v úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch uzavře nebo dá popud k uzavření smlouvy na úkor jedné nebo více z nich.

Z uvedeného vyplývá, že zákonným znakem skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák., který charakterizuje subjektivní stránku tohoto trestného činu, je i úmysl opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch. Podle názoru Nejvyššího soudu se v tomto případě nejedná o pohnutku, nýbrž o specifický úmysl vyjádřený jako znak skutkové podstaty uvedeného trestného činu. Pohnutka (motiv) může být v tomto úmyslu obsažena, rozhodně ji však nelze s tímto úmyslem zaměňovat. Uvedená skutečnost však nic nemění na tom, že úmysl opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch je zákonným znakem skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák., jehož naplnění je nezbytným předpokladem pro spáchání uvedeného trestného činu a vznik trestní odpovědnosti za takové jednání.

Trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák. se měl obviněný M. Š. podle napadeného rozsudku dopustit tím způsobem, že jako zástupce společnosti Š. t. i., a. s. (do 20. 6. 1996 měla tato společnost obchodní jméno Š. t. i. - I. f., a. s.), se sídlem P. 1, O. (dále jen „Š.“) a jako zástupce společnosti Š. i. s., spol. s r. o., se sídlem P. 1, O. (dále jen „Š.“), která založila a spravovala uzavřené podílové fondy Š. f. r. - Š. i. s., s. r. o. (dále jen „Š.-R.“) a Š. f. d. - Š. i. s., s. r. o. (dále jen „Š.-D.“), uzavřel v napadeném rozhodnutí specifikované obchodní smlouvy, při nichž mělo docházet k realizaci tzv. spekulace na pokles ceny konkrétních cenných papírů v neprospěch uvedených podílových fondů, přičemž v důsledku těchto obchodních smluv měla Š. získat prospěch ve výši 13 244 835,20 Kč a podílové fondy utrpět ztrátu, která činila u Š.-R. částku 11 879 611,10 Kč a u Š.-D. částku 8 409 304,- Kč.

Jednotlivá jednání, kterými měl obviněný M. Š. spáchat trestný čin zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák., jsou ve výroku napadeného rozsudku popsána pod body 1 až 14 a lze je rozdělit do dvou skupin.

Do první skupiny lze zařadit případy pod body 1, 2, 5, 6, 9, 10 a 11 napadeného rozsudku, kdy Š. prodala některému z podílových fondů zastoupených Š. určité množství akcií některé emise (jednalo se o emise akcií C., Č., I., J. V., M. u. s., P., P.) a později od některého z podílových fondů odkoupila totéž množství stejných akcií zpět za cenu nižší, než za jakou je původně prodala (ve většině případů byly tyto akcie před zpětným nákupem Š. převedeny za nižší cenu z jednoho podílového fondu na druhý a teprve tímto druhým fondem byly následně prodány Š.). Tyto případy jsou v odůvodnění rozsudku soudu I. stupně i v odůvodnění napadeného rozsudku označovány jako tzv. kolečko.

Do druhé skupiny lze zařadit případy pod body 3, 4, 7, 8, 12, 13, 14 napadeného rozsudku, kdy Š. prodala některému z podílových fondů zastoupených Š. určité množství akcií některé emise (jednalo se o emise akcií Č. 2, H. F., K. G., K. M., S. pro ch. a h. v., T. Ú. nad L., V. p.), tyto akcie byly později převedeny za nižší cenu z jednoho podílového fondu na druhý, ke zpětnému odkupu těchto akcií Š. v těchto případech nedošlo. Tyto případy lze pro přehlednost označit jako tzv. nedokončené kolečko.

Je třeba přisvědčit stížnosti pro porušení zákona, že jednotlivá jednání obviněného Š., která jsou popsána pod body 4, 7, 8, 12, 13, 14 (nikoli však pod bodem 2, jak namítá stížnost) a dále též jednání obviněného Š. popsané pod bodem 3 ve výroku napadeného rozsudku (tedy jednání, u kterých jde o tzv. nedokončené kolečko), jež mají podle právního názoru odvolacího soudu tvořit dílčí útoky pokračujícího trestného činu podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák., nezahrnují dle výroku napadeného rozsudku úmysl obviněného M. Š. opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch. Odvolací soud v uvedených případech nezahrnul zmíněný znak subjektivní stránky ve výroku napadeného rozsudku do popisu skutku, kterým měl obviněný Š. spáchat trestný čin podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák., taktéž z odůvodnění napadeného rozhodnutí nevyplývá, že by odvolací soud dospěl k závěru, že obviněný Š. v těchto případech jednal v úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch, z odůvodnění napadeného rozhodnutí nelze dokonce ani určit, v čem měla v těchto případech výhoda či prospěch spočívat.

Podle § 89 odst. 3 tr. zák. se pokračováním v trestném činu rozumí takové jednání, jehož jednotlivé dílčí útoky vedené jednotným záměrem naplňují stejnou skutkovou podstatu trestného činu, jsou spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení a blízkou souvislostí časovou a v předmětu útoku.

K otázce, zda jednotlivá jednání, která mají podle výroku napadeného rozsudku tvořit dílčí útoky pokračujícího trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák., byla uskutečněna v úmyslu obviněného M. Š. opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch, a k otázce, zda došlo ke vzniku prospěchu v důsledku těchto jednání, považuje Nejvyšší soud za nezbytné uvést následující.

Trestný čin zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. musí být spáchán v úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch. Výhoda nebo prospěch mohou mít materiální i nemateriální povahu a mohou mít jakoukoli podobu, i když zpravidla se bude jednat o výhody nebo prospěch hospodářské povahy.

Jak vyplývá z odůvodnění rozsudku soudu I. stupně, soud dospěl k závěru, že jednáním obviněného M. Š. došlo ke vzniku prospěchu na straně Š., který je roven zisku, který měla Š. z uskutečnění

jednotlivých obchodních transakcí. Podle názoru soudu I. stupně přitom dosáhla Š. zisku tím způsobem, že jednotlivé akcie prodávala podílovým fondům za vyšší cenu, než za kterou je posléze od podílových fondů zpětně kupovala, takže Š. získala zpětným odkupem shodný počet akcií, ale za nižší cenu. Zisk Š. je tvořen rozdílem mezi prodejní a nákupní cenou jednotlivých akcií. V odůvodnění je dále uvedeno, že soud I. stupně přihlížel nejen k výslednému efektu, jenž byl jednotlivými obchodními transakcemi realizován, ale i ke způsobu uzavírání jednotlivých smluv (kdy konstatoval opakované a závažné porušení zákona č. [248/1992](#) Sb., o investičních společnostech a investičních fondech a zákona č. [591/1992](#) Sb., o cenných papírech) a dospěl k závěru, že jediným smyslem všech obchodních transakcí popsaných ve výroku rozsudku soudu I. stupně, v rámci nichž se postupně uskutečnila řada dílčích obchodů s cennými papíry, bylo odčerpání majetku z podílových fondů ve prospěch Š. Soud dále dovodil, že ze strany obviněného M. Š. šlo o naprosto promyšlené jednání, kterým hodlal na úkor podílových fondů zvýhodnit právě Š. a dovodil u něj přímý úmysl ve smyslu ustanovení § 4 písm. a) tr. zák. Z odůvodnění rozsudku soudu I. stupně však nevyplývá, v čem měl prospěch společnosti Š. spočívat v případech tzv. nedokončeného kolečka, tedy v případech, kdy cenné papíry nebyly společnostmi Š. zpětně odkoupeny.

Jakými úvahami byl veden při posuzování úmyslu obviněného M. Š. a při posouzení otázky vzniku a výše prospěchu na straně Š. odvolací soud, nelze zjistit, neboť odůvodnění napadeného rozsudku obsahuje v této souvislosti jedinou větu: „Při posuzování, zda obžalovaný jednal úmyslně, je nutno vycházet ze způsobu prodeje a nákupu cenných papírů, předmětných akcií“. Napadený rozsudek je podle názoru Nejvyššího soudu v této části zcela nepřezkoumatelný.

Ze skutečností, které vzal soud I. stupně i odvolací soud za prokázané, vyplývá, že smlouvy o prodeji cenných papírů byly ve všech případech uzavírány za ceny, které odpovídaly kursu převáděného cenného papíru na Burze cenných papírů Praha (dále jen „BCPP“) v den uzavření smlouvy (s jedinou výjimkou, kdy Š. uzavřela dne 14. 5. 1996 a Š.-D. smlouvu o prodeji akcií společnosti Č. za cenu vyšší, než byl aktuální kurz na BCPP). V řízení nebylo prokázáno, že by obviněný M. Š. v době uzavírání smluv znal vývoj kurzu jednotlivých cenných papírů (soudy nevezaly za prokázané, že by smlouvy byly např. antidatovány), ani že by docházelo z jeho strany k ovlivňování vývoje kurzu některého cenného papíru na BCPP s cílem dosáhnout přechodného poklesu či naopak vzestupu kurzu. Za této situace nelze podle názoru Nejvyššího soudu považovat za prospěch získaný společnostmi Š. z obchodních transakcí, které jsou popsány v napadeném rozsudku, rozdíl mezi cenou, za kterou Š. cenné papíry prodávala podílovým fondům, a cenou, za kterou cenné papíry posléze od podílových fondů zpětně kupovala.

Je nepochybné, že v případech tzv. kolečka získala Š. zpětným odkupem od podílových fondů shodný počet cenných papírů, a to za nižší cenu, než za kterou je podílovým fondům původně prodala. Stejně tak je nepochybné, že výsledkem těchto transakcí byla ztráta v majetku podílových fondů. Z této skutečnosti však ještě nevyplývá, že by tímto postupem musela Š. získat nějaký prospěch. Je nutno si uvědomit, že v případě zpětného odkoupení cenných papírů nabývala Š. sice ty cenné papíry, které podílovým fondům dříve prodala, nejednalo se však o cenné papíry stejné hodnoty. Hodnota cenných papírů v okamžiku jejich zpětného prodeje byla v důsledku poklesu kursu těchto cenných papírů na BCPP nižší, a to právě o tolik, o kolik poklesl jejich kurs. Výsledkem jednotlivých obchodních transakcí tedy byl stav, kdy Š. měla shodný počet cenných papírů jako na počátku, hodnota těchto cenných papírů však byla nižší o částku, o kterou poklesl jejich kurs, tedy o částku, kterou představuje rozdíl mezi jejich prodejní a nákupní cenou. Z uvedeného vyplývá, že samotné obchodní transakce, které tvořily tzv. kolečko, neznamenaly zvětšení majetku Š. a tedy ani prospěch této společnosti, neboť majetek společnosti Š. byl na počátku a na konci tzv. kolečka na stejné úrovni.

V této souvislosti Nejvyšší soud dodává, že v případě, pokud by v řízení bylo prokázáno, že smlouvy o prodeji cenných papírů (či některé z nich) byly obviněným M. Š. antidatovány a uzavírány zpětně se znalostí vývoje kursu příslušných cenných papírů, získala by podle názoru Nejvyššího soudu společnost Š. prospěch přímo realizací takových smluv, přičemž výše prospěchu by v tomto případě byla rovna rozdílu kursu, který byl uveden ve smlouvě a za který byl obchod realizován, a kurzu, který byl platný v den skutečného uzavření smlouvy, neboť v tomto rozsahu by se k datu skutečného uzavření smlouvy zvětšil majetek Š.

Skutečnost, že za prospěch společnosti Š. nelze považovat rozdíl mezi prodejní a nákupní cenou předmětných cenných papírů, platí tím spíše i v případech tzv. nedokončeného kolečka, kdy se zpětný prodej cenných papírů na společnost Š. vůbec nerealizoval.

Z uvedeného však nevyplývá, že by jednáním obviněného, které je předmětem tohoto trestního řízení, nemohla získat Š. žádný prospěch. Prospěch na straně Š. by vznikl tehdy, pokud by následně vzrostl kurs cenných papírů, které Š. odkoupila od podílových fondů za nízkou cenu, a Š. by tyto akcie prodala za cenu vyšší než za jakou tyto cenné papíry od některého z podílových fondů zpětně odkoupila. V takovém případě by Š. realizovala zisk, který by bylo možno považovat za její prospěch, neboť by došlo ke zvětšení jejího majetku.

S ohledem na uvedené skutečnosti je zřejmé, že jednání obviněného M. Š., které je předmětem tohoto řízení, mohlo být vedeno v úmyslu opatřit společnosti Š. prospěch. Obviněný M. Š. mohl obchodní transakce popsané v napadeném rozhodnutí realizovat v úmyslu opatřit společnosti Š. prospěch tím způsobem, že prodával podílovým fondům jednotlivé cenné papíry v době, kdy jejich kurs a tedy i cena byly vysoké, a v případě poklesu kurzu těchto akcií je zpětně převádět z podílových fondů na Š. s tím, že je Š. později se ziskem opět prodá, obviněný M. Š. tak mohl využívat průběžného kolísání cen cenných papírů na BCPP, které je vyvoláváno působením tržních sil nabídky a poptávky na tomto trhu. Podle názoru Nejvyššího soudu je nutno jednotlivé operace posuzovat v jejich vzájemné souvislosti, nikoli izolovaně, a přihlídnout ke všem relevantním okolnostem, za kterých byly tyto obchodní transakce realizovány a ze kterých lze usuzovat na existenci úmyslu obviněného M. Š. opatřit sobě, resp. společnosti Š. výhodu či prospěch. V této souvislosti je nutno zdůraznit, že účast obviněného M. Š. na podnikání Š., stejně jako jeho účast na podnikání Š., která byla správcem podílových fondů, mu umožňovaly v době rozhodné pro posouzení věci plně disponovat s jednotlivými cennými papíry a uzavírat smlouvy o jejich prodeji právě v době, kdy to pro něj, resp. pro společnost Š. bylo s ohledem na vývoj kurzů na BCPP výhodné (je třeba také připomenout, že veškeré obchody s cennými papíry byly uskutečněny mimo burzu cenných papírů, tedy aniž by jakkoli ovlivnily vývoj kurzu prodávaného cenného papíru).

Na tomto místě je třeba také připomenout, že je nutno vždy odlišovat úmysl obviněného M. Š. opatřit sobě nebo jinému výhodu či prospěch, který je zákonným znakem skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák., jehož naplnění je nezbytným předpokladem pro spáchání uvedeného trestného činu, od skutečnosti, zda byl takovým činem prospěch opravdu získán, neboť získání prospěchu není znakem základní skutkové podstaty uvedeného trestného činu a není nezbytné pro vznik trestní odpovědnosti pachatele (prospěch velkého rozsahu je pouze znakem kvalifikované skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák.).

Za této situace považuje Nejvyšší soud za nezbytné, aby byly důkladně prošetřeny předně všechny skutečnosti, ze kterých lze usuzovat na existenci úmyslu obviněného M. Š. opatřit sobě nebo jinému výhodu či prospěch jednáním, které je předmětem tohoto řízení, zejména všechny okolnosti, za kterých byly uzavírány jednotlivé smlouvy o prodeji cenných papírů. Podle názoru Nejvyššího soudu bude nezbytné vyslechnout svědky, kteří byli uzavírání těchto smluv účastní a postupovali podle pokynů obviněného a jejichž výsledek obhajoba navrhovala v odvolacím řízení, zejména Ing. M. R., Ing. J. S., příp. i Ing. T., Ing. K. N. a právníky, kteří předmětné smlouvy zpracovávali. Dále pak bude nezbytné, aby bylo uloženo soudnímu znalci z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady se zvláštní specializací na cenné papíry Ing. I. S., aby se vyjádřil k tomu, za jakých podmínek byly uzavírány z hlediska vývoje kurzu cenných papírů jednotlivé smlouvy o prodeji cenných papírů z Š. na podílové fondy, a zejména za jakých podmínek z hlediska vývoje kurzu byly tyto cenné papíry zpětně převáděny na Š., tj. zda k zpětnému převodu docházelo v době, kdy to bylo pro Š. z hlediska vývoje kurzu výhodné, to je zda v době zpětného převodu byl kurs těchto cenných papírů na nízké úrovni a následně začal růst. Za velmi důležité Nejvyšší soud považuje posouzení vývoje kurzu v případě cenných papírů, u kterých nedošlo k uzavření tzv. kolečka, zejména, zda vývoj kurzu těchto cenných papírů umožňoval provést zpětný převod na Š. tak, aby byl tento zpětný převod pro Š. výhodný, či zda vývoj kurzu těchto cenných papírů zpětný převod výhodný pro Š. neumožňoval, popř. aby se znalec Ing. S. vyjádřil k tomu, zda bylo či mohlo být pro Š. výhodné neprovést zpětné odkoupení akcií v době rozhodné pro posouzení věci a vyčkat dalšího vývoje kursu příslušných cenných papírů atd.

Pokud bude v řízení na základě výše uvedeného komplexního posouzení předmětných obchodních transakcí prokázán úmysl obviněného M. Š. opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch, nebude nic bránit tomu, aby byly obchodní transakce i v případech tzv. nedokončeného kolečka posouzeny jako trestný čin zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. či jako některé z vývojových stadií nedokončeného trestného činu podle § 128 odst. 2 tr. zák.

Z hlediska získání prospěchu velkého rozsahu jednáním obviněného M. Š. kvalifikovaným podle § 128 odst. 4 tr. zák. potom považuje Nejvyšší soud za nezbytné, aby bylo uloženo soudnímu znalci Ing. S., aby zjistil, jakým způsobem Š. naložila s cennými papíry, které získala zpětným odkupem od podílových fondů za nízkou cenu, zda tyto cenné papíry byly společností Š. následně prodány za cenu vyšší, tedy zda a v jaké výši získala Š. tímto postupem prospěch.

K závěrům znalce Ing. S. se vyjádří i všichni ostatní znalci z oboru ekonomiky, jejichž znalecké posudky byly předloženy obhajobou. Pokud znalci dospějí k rozdílným závěrům, bude nezbytné zvolit postup podle § 109 tr. ř. Jestliže po vyčerpání postupu podle § 109 tr. ř. (tj. po osobních výsleších znalců a po vysvětleních, která od nich budou vyžádána) nebudou odstraněny nejasnosti nebo neúplnosti znaleckých posudků či jejich odlišné závěry, nezbyde než vyžádat ústavní posudek podle § 110 tr. ř.

Nejvyšší soud považuje dále za nezbytné vyjádřit se i k otázce výše ztráty, kterou měly oba podílové fondy utrpět předmětnými obchodními transakcemi, jak je vyčíslena v rozsudku soudu I. stupně i v napadeném rozsudku. Tato ztráta sama o sobě není zákonným znakem trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, odst. 4 tr. zák. Stejně tak není zákonným znakem tohoto trestného činu škoda. Pachatel musí dát popud nebo přímo uzavřít smlouvu na úkor jedné nebo více organizací, v nichž působí, tedy smlouva musí být nevýhodná pro takové organizace. Nevýhodná je smlouva, která jakýmkoli způsobem znevýhodňuje jednu organizaci vůči druhé, přičemž nemusí jít vždy jenom o finanční prospěch, i když tomu tak zpravidla bude. V posuzovaném

případě právě ztráta, kterou měly oba podílové fondy utrpět předmětnými obchodními transakcemi, je onou nevýhodou a vyjadřuje zákonný znak trestného činu podle § 128 odst. 2, odst. 4 tr. zák. – smlouva uzavřená na úkor organizace, v níž pachatel působí.

V případě jednání popsaných pod bodem 1 a 11 ve výroku napadeného rozsudku i rozsudku soudu I. stupně vzbuzuje výpočet výše ztrát, kterou měly realizovat jednotlivé podílové fondy, pochybnosti. V uvedených případech nebyla při výpočtu ztráty podílového fondu Š.-R. zohledněna skutečnost, že tento podílový fond neutrpěl na všech předmětných obchodních transakcích pouze ztrátu, ale některé dílčí transakce mu přinesly i zisk. Soud nevzal v úvahu celkové ekonomické výsledky předmětných obchodních transakcí pro uvedený podílový fond, ale započítal pouze ty výsledky obchodních smluv, které znamenaly pro fond ztrátu, nikoli však ty výsledky, které znamenaly zisk fondu (v případě akcií C. utrpěla Š.-R. nejen ztrátu ve výši 384 150,60 Kč z odkupu 10 310 akcií od Š.-D. a následného prodeje těchto akcií Š., ale měla také příjem ve výši 2 142 000,- Kč z původního prodeje 6 000 těchto akcií Š.-D., který však nebyl soudem nijak zohledněn; obdobné platí i v případě obchodů s akciemi P. popsanými pod bodem 11 ve výroku napadeného rozhodnutí).

Podle názoru Nejvyššího soudu nelze u jednotlivých obchodních transakcí – mají-li tvořit součást jednání obviněného M. Š., kterým měl spáchat trestný čin zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. – započítat podílovým fondům pouze ztrátu z předmětných obchodů, aniž by jim byl současně započítán zisk, který z těchto obchodů podílové fondy získaly. I v tomto směru bude nutné doplnění znaleckého posudku Ing. S. a následné vyjádření ostatních znalců z oboru ekonomiky.

Nejvyšší soud má zato, že za správný je nutno při výpočtu ztráty považovat pouze takový postup, kdy jednání obviněného M. Š. bude posuzováno pouze ve vztahu k těm cenným papírům, které měla na počátku jednotlivých obchodních transakcí (ať již se jedná o případy uzavřeného či neuzavřeného kolečka) ve vlastnictví Š., tedy těch cenných papírů, u kterých přichází v úvahu kvalifikace jednotlivých transakcí jako útoků, kterými měl být spáchán trestný čin podle § 128 odst. 2 tr. zák. V případě těch jednání obviněného M. Š., která se týkají cenných papírů, které neměla na počátku jednotlivých obchodních transakcí ve vlastnictví Š., nemůže být vyčíslena ztráta, která by byla považována za ztrátu způsobenou trestným jednáním obviněného M. Š. (uvedené skutečnosti se týkají nejen jednání pod body 1 a 11 ve výroku napadeného rozsudku, ale též jednání pod bodem 9, kde Š. vlastnila na počátku obchodních transakcí 7 919 akcií M. u., ztráta Š.-R. z těchto transakcí je však vypočtena z prodeje 10 114 akcií uvedené emise).

Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil porušení zákona v ustanoveních § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, neboť nebyl náležitě zjištěn skutkový stav věci při nedůsledném hodnocení provedených důkazů. Rozhodnutím odvolacího soudu byl porušen zákon též v ustanovení § 254 odst. 1 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, neboť odvolací soud řádně nesplnil svou přezkumnou povinnost, a v ustanovení § 259 odst. 3 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, neboť odvolací soud rozhodl sám ve věci rozsudkem, přičemž rozhodnutí učinil na podkladě nedostatečně, a tudíž i nesprávně zjištěného skutkového stavu. Zákon byl porušen v neprospěch obviněného M. Š.

Nejvyšší soud podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 9. 2001, sp. zn. 6 To 33/01, rozsudek soudu I. stupně, jakož i všechna další obsahově navazující

rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 270 odst. 1 tr. ř. Nejvyšší soud přikázal městskému státnímu zástupci v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, přičemž je podle § 270 odst. 4 tr. ř. vázán právním názorem, který shora vyslovil Nejvyšší soud, a je povinen provést procesní úkony, jejichž provedení Nejvyšší soud nařídil. Věc byla přikázána k novému projednání a rozhodnutí státnímu zástupci proto, že bude potřebné objasnit základní skutkové okolnosti (úmysl obviněného opatřit činem sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch a výši takto zamýšleného či opatřeného prospěchu) a v řízení před soudem by takové došetření bylo v porovnání s možnostmi opatřit takový důkaz v přípravném řízení spojeno s výraznými obtížemi a bylo by na újmu rychlosti řízení. V tomto směru se jedná zejména o vyhledání a opatření příslušných podkladů u Střediska cenných papírů, u Š., případně u Komise pro cenné papíry pro potřeby znalce Ing. I. S. Bude nezbytné požádat znalce z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady se specializací na cenné papíry a obchodování s nimi Ing. I. S. o doplnění znaleckého posudku ve shora naznačeném směru. V případech obchodů s cennými papíry popsanych ve výroku napadeného rozsudku pod body 3, 4, 7, 8, 12, 13, 14 necht se především vyjádří ke všem ekonomickým aspektům, které měly či mohly mít vliv na prospěch či jinou výhodu pro společnost Š., a v čem tento prospěch či jiné výhody mohly spočívat. Znalec necht posoudí vývoj kurzu cenných papírů u všech předmětných obchodních transakcí, jak bylo výše podrobně rozvedeno. V případech obchodů s cennými papíry popsanych ve výroku napadeného rozsudku pod body 1, 2, 5, 6, 9, 10, 11 necht znalec z příslušných podkladů zejména zjistí, komu Š., po zpětném odkupu od předmětných podílových fondů tyto cenné papíry prodala a za jakou cenu a zda a jaký byl tedy rozdíl mezi cenou nákupu a prodejní cenou cenných papírů u těchto transakcí. V případech obchodů s cennými papíry popsanych ve výroku napadeného rozsudku pod body 1, 9 a 11 necht se znalec vyjádří k výše popsáním nejasnostem při výpočtu ztrát jednotlivých podílových fondů.

Všem znalcům, jejichž znalecké posudky byly předloženy obhajobou, necht je umožněno vyjádřit se též k doplnění znaleckého posudku Ing. I. S., který tento znalec vypracuje. Pokud znalci nedospějí k souhlasným závěrům, bude nutné podle § 109 tr. ř. požádat znalce o vysvětlení, neprovede-li ani tento postup k odstranění případných nejasností, neúplností a rozporů v závěrech znalců, bude třeba podle § 110 tr. ř. vyžádat posudek ústavu, tedy státního orgánu, vědeckého ústavu, vysoké školy nebo instituce specializované na znaleckou činnost. V neposlední řadě považuje Nejvyšší soud za potřebné vyslechnout svědky Ing. M. R., Ing. J. S., Ing. T., Ing. K. N. a právníky, kteří předmětné smlouvy zpracovali. Svědci necht se vyjádří ke všem okolnostem, za kterých byly předmětné smlouvy o nákupu a prodeji cenných papírů uzavírány a z nichž by bylo možné zjistit, s jakým záměrem ze strany obviněného M. Š. byly tyto smlouvy uzavírány. Až po doplnění dokazování výše naznačeným způsobem, přičemž nelze vyloučit ani provedení důkazů dalších, pokud potřeba jejich provedení vyvstane v průběhu trestního řízení, bude možno posoudit, zda jednáním obviněného M. Š. byly naplněny znaky skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. ř., popřípadě i podle odst. 3 či 4 tohoto zákonného ustanovení. Takovéto posouzení nejprve provede státní zástupce a rozhodne o dalším postupu v trestním řízení ve smyslu ustanovení § 175 tr. ř.

Jelikož Nejvyšší soud vyslovil, že zákon byl porušen v neprospěch obviněného M. Š., nemůže v novém řízení dojít ke změně rozhodnutí v jeho neprospěch (§ 273 tr. ř.).

Další články:

- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vyhoštění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [„Tvrzení proti tvrzení“ \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)